

Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa
REDE DE CONSERVATORIOS DE MÚSICA E DANZA DE GALICIA

MD85PRO01

Programación

Modelo. Programación. MD85PRO01. 01/09/2017. 1

PROGRAMACIÓN OFICIAL LOE

PIANO COMPLEMENTARIO

CURSO 2018/19

GRAO PROFESIONAL

(segundo os Decretos 198/2007 e 203/2007
publicados no DOGA)

Índice

1.	Introdución	2
2.	Metodoloxía	5
3.	Atención á diversidade	6
4.	Temas transversais	8
	4.1.....Educación en valores	9
	4.2.....Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC´s)	10
5.	Actividades culturais e de promoción das ensinanzas	10
6.	Secuenciación do curso	11
	6.1.....Curso: 3º G.P.	11
	6.2.....Curso: 4º G.P.	16
	6.3.....Curso: 5º G.P.	23
	6.4.....Curso: 6º G.P.	30
7.	Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica	36
8.	Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento	37
9.	ANEXOS	38
	9.1.....Probas de acceso a outros cursos	38
	9.2.....Criterios para a obtención dos premios fin de grao	39
	9.3.....Modelo de cuestionario de avaliación do profesorado	39

Introdución

A música que nos últimos séculos xurdiu como produto da nosa cultura occidental é esencialmente polifónica (entendendo por polifonía en sentido amplo, non só a escritura estritamente contrapuntística, vocal e/ou instrumental, actual ou de pasadas épocas, senón tamén a música de estilo armónico que se configura ao longo do século XVIII, que culmina no século XIX e que continuou a súa evolución ata os nosos días dando lugar a novos aspectos ou novas formas do pensamento polifónico). Para calquera músico que non teña como primeiro obxectivo facer unha carreira de intérprete instrumental (para un compositor, un director de orquestra ou de coro, un musicólogo, un cantante, un profesor de teoría ou de instrumento, etc.), a práctica dun instrumento polifónico é un auxiliar valiosísimo, unha ferramenta de traballo de indubidable eficacia, xa que lle ofrecerá a posibilidade de penetrar no tecido dunha partitura polifónica máis ou menos complexa aprehendéndola globalmente nas súas dimensións vertical e horizontal e converténdoa de inmediato en realidade sonora.

Tamén para os intérpretes que cultiven instrumentos monódicos como os de vento (lengüetas, boquillas, etc.), ou dunha capacidade polifónica limitada como os de arco, a aprendizaxe paralela dun instrumento polifónico resulta ser un medio auxiliar de inestimable utilidade para o mellor coñecemento do repertorio específico do seu propio instrumento, necesitando case sempre na práctica do apoio ou a colaboración máis ou menos estreita dun instrumento polifónico.

Tamén a guitarra, instrumento cunhas posibilidades polifónicas sensiblemente limitadas polo feito de que a man esquerda véxase reducida á función de fixar a entoación das notas, quedando así privada practicamente de toda outra capacidade de realización, pódese beneficiar deste traballo simultáneo nun instrumento que lle permita o acceso a uns horizontes polifónicos de maior amplitude.

Por último, e isto afecta á xeneralidade dos estudantes de música, o desenvolvemento da audición interna verase favorecido e reforzado mediante a comprobación inmediata no instrumento polifónico de como soa en realidade o que imaxinamos na nosa mente a partir da escritura.

Os instrumentos de gran capacidade polifónica son, por definición, os de teclado: órgano, clave e piano, principalmente. Descartando, por razóns obvias, os dous primeiros, o piano aparece como o instrumento idóneo para cubrir esta función complementaria; as razóns que fan del un auxiliar ideal son numerosas. En primeiro lugar está o seu xa indicada capacidade polifónica, que comparte, como se dixo, cos outros instrumentos de teclado. Hai que sinalar, con todo, que a presenza de máis dun teclado e de varios rexistros no órgano e o clave, aínda que supón unha variedade tímbrica que o piano non posúe, constitúe máis ben unha complicación que unha vantaxe aos fins que aquí se perseguen; en contra do órgano xoga tamén a súa escasa dispoñibilidade, e en canto ao clave, ademais doutras limitacións, a súa difusión é moito menor que a do piano. En segundo lugar, o piano é un instrumento que ofrece unha aprendizaxe relativamente fácil nos inicios, xa que non padece, a ese nivel, as

limitacións ou as desvantaxes que presentan os instrumentos de corda ou vento (afinación, embocadura, respiración, obtención dun son de entoación e calidade razoablemente aceptable, etc.). En canto á amplitude do rexistro, o piano é, a efectos prácticos, equiparable á orquestra sinfónica, e case outro tanto cabe dicir no que se refire á súa riqueza dinámica. Rapidez na emisión do son e axilidade sen máis límite que os que impoña a propia habilidade do executante, son outras calidades valiosas do piano. Por último, fala no seu favor a inmensa difusión no mundo musical de hoxe en día.

Ata o momento actual, o piano estivo presente como materia obrigatoria en certas carreiras musicais, para as que se esixía, polo menos, o grao elemental do devandito instrumento. Nestes casos, o nivel de esixencia en canto á capacidade técnico-interpretativa foi sempre o mesmo para pianistas como para non pianistas, e en nada se diferenciaba a metodoloxía para seguir nuns e outros casos. Por outra banda, esa obrigatoriedade do piano non contemplaba a posible necesidade que del puidesen ter outros instrumentistas, senón que se refería soamente a compositores, directores, musicólogos, cantantes, etc.

O ensino do piano complementario non se orientará tanto cara ao desenvolvemento dunha gran capacidade técnica como a potenciar outros aspectos, xa sinalados antes, tales como percepción global da polifonía, audición interna, habilidade na lectura a primeira vista (incluída unha posible simplificación rápida do escrito, na partitura, etc.). Por suposto, convén ter moi en conta que a capacidade de realización ao teclado estará sempre condicionada polo grao de dominio alcanzado na técnica do instrumento, pero é evidente que, neste sentido, os niveis que se fixen teñen que estar por baixo dos que se esixen normalmente ao pianista se non se quere interferir gravosamente no que para cada estudante supoña a finalidade principal do seu traballo. Desta maneira poderá cumprir ao piano unha desexable e conveniente función complementaria na educación de todo profesional da música.

Obxectivos das ensinanzas

Obxectivos xerais do grao profesional

- I. As ensinanzas profesionais de música teñen como obxectivo contribuír a desenvolver no alumnado as capacidades xerais e os valores cívicos propios do sistema educativo e, ademais, as capacidades seguintes:
 - a. Habitarse a escoitar música e establecer un concepto estético que permita fundamentar e desenvolver os propios criterios interpretativos.
 - b. Desenvolver a sensibilidade artística e o criterio estético como fonte de formación e enriquecemento persoal

- c. .Analizar e valorar a calidade da música.
 - d. Coñecer os valores da música e optar polos aspectos xurdidos dela máis axeitados para o desenvolvemento persoal.
 - e. Participar en actividades de animación musical e cultural que permitan vivir a experiencia de transmitir o gozo da música.
 - f. Coñecer e empregar con precisión o vocabulario específico relativo aos conceptos científicos da música.
 - g. Coñecer e valorar o patrimonio musical como parte integrante do patrimonio histórico e cultural.
 - h. Tomar conciencia da importancia dunha escoita activa como base imprescindible na formación de futuros profesionais.
 - i. Fomentar a utilización do patrimonio musical en xeral, e a do galego en particular, como medio indispensable no enriquecemento da persoa e da súa formación musical.
- II. Nas ensinanzas profesionais de música teranse en conta as especificacións que se establecen na Lei galega 7/2004, do 16 de xullo, para a igualdade de mulleres e homes, e especialmente no seu artigo 9.1º, así como as prescricións do artigo 24 da Lei orgánica 3/2007, do 22 de marzo, para a igualdade efectiva de mulleres e homes como garantía dunha educación acorde co principio de igualdade

Obxectivos específicos do grao profesional

O ensino do piano complementario no grao profesional terá como obxectivo contribuír a desenvolver no alumnado as capacidades seguintes:

- a) Coñecer as distintas posibilidades do instrumento.
- b) Adquirir un grao de destreza na execución que permita desenvolverse coa maior soltura posible no teclado, enfrontándose á dificultade dun certo nivel.
- c) Alcanzar progresivamente rapidez de reflexos na lectura a primeira vista.
- d) Ler con fluidez partituras polifónicas, con plena comprensión das súas formulacións armónicas así como dos seus aspectos lineais ou contrapuntísticos

Metodoloxía

A materia de Piano Complementario ten como obxectivo complementa-la formación dos instrumentistas non polifónicos, e a pór en mans dos estudantes un útil que lles permita o acceso práctico a calquera música.

Con este obxectivo, o ensino non se orientará tanto cara ó desenvolvemento dunha gran capacidade técnica, como a potenciar outros aspectos, sinalados nesta programación, tales como percepción global da polifonía, audición interna, habilidade na lectura a primeira vista (incluída unha posible simplificación rápida do escrito, na partitura, etc.).

Ó longo do curso, o profesor abordará tódolos contidos presentes nesta programación, quedando ó seu criterio a adaptación e a secuenciación destes, segundo as necesidades específicas de cada alumno.

Principios Metodolóxicos

- a) Buscáse a formación integral do alumno, é dicir o desenvolvemento non só das súas facultades musicais senón as intelectuais, psicolóxicas, motrices e sociais.
- b) A orientación vocacional está de cando en cando establecida a estas idades polo que se buscará desenvolver en todos os alumnos o amor e a valoración da música máis aló das súas capacidades individuais.
- c) As actividades incluírán o desenvolvemento da creatividade do alumno, tanto de forma libre como medio de apropiación e incorporación dos elementos da linguaxe musical.
- d) A progresión das dificultades terá en conta a zona de desenvolvemento próximo do alumno, onde a aprendizaxe é posible. Así mesmo terase en conta a estimulación á solución de dificultades que posibiliten novos límites.
- e) A experimentación e a participación constitúen a base dos procesos de aprendizaxe implicados.
- f) A aprendizaxe será global, é dicir a través de unidades provistas de sentido. A partir destas aclararanse detalles ou aspectos do conxunto.
- g) Buscarase a integración dos materiais musicais traballados nas situacións vitais do alumno. Ao mesmo tempo favorecerase a variedade dos mesmos, para nutrir ao alumno coas diferentes linguaxes do noso tempo.

Actividades Didácticas Programadas

A materia no grao profesional impartirase durante media hora semanal individual.

Recursos Materiais

A aula, o piano, as partituras, equipo de música, gravacións, ordenador e biblioteca.

Organización do espazo-tempo

Media hora semanal individual.

Atención á diversidade

Considerase alumnado con necesidade específica de apoio educativo, aquel que, por presentar necesidades educativas especiais, por dificultades específicas de aprendizaxe, polas altas capacidades intelectuais, por terse incorporado tarde ó sistema educativo, ou por condicións persoais ou de historia escolar, require unha atención educativa diferente á ordinaria para que poda alcanzar o máximo desenvolvemento posible das súas capacidades persoais e, en todo caso, os obxectivos establecidos con carácter xeral para todo o alumnado.

Alumnado que presenta necesidades educativas especiais (ANEE)

Enténdese por alumnado que presenta necesidades educativas especiais o que requira, por un período da súa escolarización ou ó longo de toda ela, determinados apoios e atencións educativas específicas derivadas da discapacidade ou trastornos graves de conduta. Considérase ANEE cando amosa as seguintes características:

- a) Alumnos con dificultades de comunicación e linguaxe.
- b) Alumnado con discapacidade intelectual.
- c) Alumnado con hiperactividade e/ou déficit de atención.
- d) Alumnado con autismo.
- e) Alumnado con síndrome de DOWN.
- f) Alumnos con minusvalías físicas: adaptarse o espazo na aula e facilitarase o acceso á mesma.

Alumnado con dificultades específicas de aprendizaxe

Considérase que unha alumna ou un alumno presenta dificultades específicas de aprendizaxe cando o seu rendemento en relación á adquisición e uso dunha ou varias das capacidades de comprensión e expresión oral, lectura, escritura, razoamento e cálculo matemático é significativamente discrepante co seu potencial de aprendizaxe.

Conceptualmente, desde un punto de vista amplo, os trastornos da aprendizaxe (TA) defínense en base a un rendemento escolar por debaixo do esperado nas capacidades para a lectura, o cálculo e/ou a expresión escrita, tendo en conta a idade cronolóxica do alumnado, a súa escolarización e o seu nivel intelectual, que interfere negativamente no desenvolvemento do Proceso curricular e/ou nas actividades cotiás que requiren a adquisición das anteditas destrezas.

A resposta educativa axeitada aos TA vai consistir, pois, en detectar cales son as axudas que necesitan os estudantes para progresaren na súa aprendizaxe e empregar estas axudas en prol das necesidades inicialmente avaliadas.

Alumnado con altas capacidades intelectuais

Unha alumna ou un alumno presenta altas capacidades intelectuais cando manexa e relaciona, de maneira simultánea e eficaz, nun nivel sensiblemente superior á media, recursos cognitivos verbais, numéricos, lóxicos, memorísticos, espaciais e creativos.

Considérase alumnado con sobredotación intelectual cando amosa as seguintes características: unha capacidade intelectual moi superior á esperada para a súa idade, unha alta creatividade e un alto grao de motivación e perseveranza.

Así, das persoas talentosas afírmase que mostran habilidades excepcionais en áreas moi concretas, polo que se caracterizan pola súa competencia específica.

Das persoas precoces destacan as aprendizaxes temperás, xa que manifestan unha competencia específica prematura, das que dicimos que son un prodixio, sinalamos que conseguen produtos inimaxinables e destacados para a súa idade.

Na elaboración das adaptacións curriculares individuais de alumnado con sobredotación, o máis frecuente é o uso de dous tipos de estratexias:

As adaptacións curriculares de ampliación ou enriquecemento vertical: consisten en aumentar a cantidade de contidos por aprender nunha ou varias áreas.

A ampliación curricular de enriquecemento horizontal: o aumento cuantitativo de contidos queda nun segundo lugar, mentres que prevalece a súa profundidade e a realización de interconexións entre os contidos que se aprenden.

Alumnado de incorporación tardía (procedente do estranxeiro)

A chegada de poboación de orixe estranxeira á nosa Comunidade Autónoma, así como o retorno de emigrantes galegos e das súas familias, está a incidir notablemente na evolución da diversidade na nosa poboación escolar, de xeito que proporcionar unha resposta educativa a este alumnado convértese nunha liña prioritaria de actuación.

Adoptaranse cantas medidas se consideren necesarias para proporcionar a debida atención educativa ao alumnado procedente do estranxeiro que presente todas ou algunha das seguintes circunstancias: descoñecemento das dúas linguas oficiais de Galicia, desfase curricular significativo, graves dificultades de adaptación. Estas medidas poderán ser tanto de tipo curricular como organizativo, irán dirixidas a todo o alumnado que conte cunha idade comprendida entre os tres anos e o límite da escolarización obrigatoria.

Alumnado con necesidades específicas de apoio educativo por condicións persoais ou de historia escolar

Un alumno ou alumna pode presentar necesidade específica de apoio educativo derivada de condicións persoais ou de historia escolar cando manifesta dificultades na evolución das súas aprendizaxes e na adquisición de obxectivos e competencias por motivos de saúde, por pertenza a determinados grupos sociais ou minorías étnicas, por situacións socioculturais desfavorables, por escolarización desaxustada ou pola combinación de varios dos motivos mencionados.

Entre este alumnado inclúese aquel que presenta un retraso escolar significativo nunha ou en varias áreas ou materias, cun desfase curricular xeral de dous ou máis cursos ou niveis, e este non poida explicarse por necesidades educativas especiais, nin por dificultades específicas de aprendizaxe, nin por incorporación tardía ao sistema educativo. Entre este alumnado podemos considerar:

- a) Alumnado en situación de absentismo, abandono escolar temperán e/ou desescolarización.
- b) Alumnado que precisa atención educativa hospitalaria e domiciliaria.
- c) Alumnado menor sometido a medidas de responsabilidade penal.
- d) Alumnado sometido a medidas de protección e tutela.
- e) Alumnado afectado por medidas de violencia de xénero e/ou acoso escolar.

- f) Alumnado pertencente a familias itinerantes.
 - g) Atención educativa a xoves embarazadas
- Temas transversais

Temas transversais

1.1 Educación en valores

A música, no dobre aspecto de ciencia e arte, contribue ó desenvolvemento no plano intelectual á vez que no plano emocional/afectivo coma xeito de expresión persoal e interrelación cos demais. Por todo elo posúe un gran potencial no desenrolo do equilibrio persoal e na formación de hábitos de escoita, tolerancia e respecto hacia os demais e hacia o entorno. Neste sentido, a lei educativa actual plantexa a educación en valores, dende todas as actividades do centro, partindo do plantexamento dos contidos ou eixos transversais que, sin adxudicarse a ningunha disciplina, é necesario que estean presentes no currículo para alcanzar aa formación integral da persoa. Estas cualidades intrínsecas da práctica e do coñecemento da música concrétanse do seguinte modo nos eixos transversais do currículo:

- a) EDUCACIÓN MORAL E CÍVICA E EDUCACIÓN PARA A PAZ: aceptación e recoñecemento dos demais a través do fomento das actividades grupais e mellora do coñecemento de outras culturas a través da súa música.
- b) A EDUCACIÓN PARA A SAÚDE: a práctica da música contribúe ó establecemento de hábitos de hixiene física e mental, xa que fomenta un desenvolvemento persoal equilibrado, a creación de novas vías de comunicación e a tendencia a perseguir a consecución dun ámbito que contribúa ao benestar. O primeiro aspecto cóidase de xeito específico nos contidos que fan referencia á educación da voz e corrección postural requirida tanto no canto coma no movemento e a danza. De xeito global, a música contribúe tamén ao equilibrio persoal na medida que se fomenta a comunicación e se canaliza o desenvolvemento da expresividade, afondando no propio coñecemento e aceptación. •

- c) **A IGUALDADE ENTRE AMBOS OS DOUS SEXOS:** no mundo musical evidéncianse ás veces actitudes estereotipadas acerca dos roles masculino e feminino, orixinadas na marxinación histórica -e obsoleta- da muller nos campos que supoñen unha proxección social. Os materiais deste Proxecto non dan cabida a ningún tipo de discriminación relacionada co sexo, nin na elección ou atribución dun instrumento para realizar unha interpretación, nin na distribución de tarefas de cara a crear unha coreografía, nin na composición e improvisación.
- d) **EDUCACIÓN DO CONSUMIDOR:** o mercado relacionado co consumo da música move un considerable volume económico, sendo o alumnado desta etapa un gran consumidor de produtos musicais. Polo tanto, é importante que adquira criterios de optatividade e de calidade que lle permita consumir de forma libre e razoada. Os materiais presentan un abano amplo de estilos musicais, asociados todos eles a unhas actividades que axudan ao alumnado a descubrilos e aprecialos.
- e) **EDUCACIÓN AMBIENTAL:** é necesario concienciar o alumnado fronte á presenza indiscriminada e abusiva -a miúdo inútil e ademais, agresiva- do son no ámbito, fomentando a formación dunha actitude consciente e crítica.

1.2 Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC's)

A competencia do tratamento da información e competencia dixital consiste en dispoñer de habilidades para buscar, procesar e comunicar información e aprender a transformala en coñecemento. Para desenvolver esta competencia os alumnos utilizarán as TIC nos procesos de aprendizaxe. Todas as actividades musicais pódense traballar nesta contorna.

Ditas (TIC) constitúen un dos eixos centrais da moderna sociedade da información e do coñecemento, cuxo alcance se estende a todas as parcelas da actividade humana, entre elas, a que configuran as disciplinas artísticas. Neste sentido, o carácter especializado dos estudos musicais nas súas diferentes vertentes instrumentais ou vogal pode e debe complementarse coa adecuada formación dos instrumentistas ou cantantes no campo das TIC, como elemento indispensable da formación e do exercicio profesional do futuro músico. Neste contexto, a música incorporouse progresivamente ao acelerado proceso de innovacións científicas e tecnolóxicas que propiciaron a aparición de materias ou especialidades que teñen por obxecto tanto a adquisición dunha linguaxe comprensivo e unitario de

todos os aspectos relacionados coas novas tecnoloxías, como a súa utilización e aplicación musicais. Para achegar aos estudantes a un primeiro contacto coa informática musical, parece necesario introducir os elementos básicos e a toma de contacto directo con esta disciplina de tanta aplicación e importancia na formación complementaria actual e futura de todo músico. Desta forma, amplíase e complementa o proceso formativo no que tanto esta materia como o resto (incluídas as optativas) contribúen notablemente a consolidar as bases e a orientación cara a posibles estudos posteriores ou ben cara ao exercicio profesional. Para este tipo de estudos requírese un equipamento informático completo, que contemple os recursos de hardware e software adecuados, así como os elementos accesorios e periféricos adecuados.

A web do centro constitúe un punto de referencia centralizada onde se aloxa aquela información de utilidade para toda a comunidade escolar, ademais de desempeñar certo labor de promoción do centro e das actividades que se organizan (reforzándose neste caso coas redes sociais coma Facebook e Twitter, Whatsapp...).

De vital importancia e a utilización da plataforma informática de xestión dos conservatorios CENTROS NET. Preténdese ir potenciando o uso da área do profesorado, así como da área do alumnado, onde estará dispoñible a programación didáctica e diferentes materiais relacionados coa materia: exercicios, contidos teóricos, enlaces a diferentes webs de recursos específicos, youtube, etc.

Actividades culturais e de promoción das ensinanzas

O Departamento de Piano organizará Audicións da materia de piano complementario.

As audicións de piano complementario non serán obrigatorias

O profesor poderá coordinar actividades con outros Departamentos ou formacións musicais do centro.

Secuenciación do curso

1.3 Curso: 3º G.P.

1.3.1 Obxectivos

O ensino de Piano Complementario durante o terceiro Curso de Grao profesional, terá como obxectivo contribuir a desenvolver nos alumnos as capacidades seguintes:

- Iniciarse no estudio e a práctica do piano, como valioso e útil elemento na súa formación global como músico.
- Desenvolver as capacidades de expresión e percepción a través dun novo medio.
- Coñecer as características e posibilidades sonoras do instrumento.
- Desenvolver, de xeito adecuado a este nivel, a capacidade de comprensión polifónica e contrapuntística e a súa realización práctica sobre o teclado.
- Adquirir un grao de destreza na execución que permita desenvolverse coa maior soltura posible no teclado, en obras da dificultade propia deste primeiro curso.
- Alcanzar progresivamente rapidez de reflexos na lectura a primeira vista.
- Improvisar melódicamente no teclado sobre estruturas armónicas básicas.
- Coñecer e realizar diferentes tipos de acompañamento sinxelos, adaptándoos a unha estrutura harmónica determinada.
- Inventar motivos melódicos desenrolados a partir dun proceso de pregunta-resposta.

1.3.2 Contidos

Principios básicos da técnica pianística:

- a) Posición “Base” na execución pianística.
- b) Percepción interna da propia relaxación e da utilización consciente do peso do brazo.
- c) Desenvolvemento da técnica dixital (independencia, coordinación, velocidade forza e resistencia nos movementos articulares dos dedos).
- d) Desenvolvemento da técnica braquial (caída e lanzamento de antebrazo e brazo, movementos de rotación da man, desprazamentos laterais...).
- e) Principios de dixitación pianística.

- f) Práctica dos diversos modos de pulsación e ataque en función da dinámica, o fraseo e o sentido musical.

Coñecemento do instrumento.

Coñecemento dos pedais e as súas funcións.

Interpretación de obras a dúas e catro mans.

Lectura armónica (acordes maiores e menores de dominante e subdominante, enlaces dos mesmos, modelos de acompañamento diversos adaptados a cada estrutura).

Lectura contrapuntística.

Lectura de partituras a primeira vista.

Realización de acompañamentos de melodías instrumentais ou vocais.

Elaboración de melodías e acompañamentos sobre estruturas armónicas dadas.

Análise armónico de fragmentos sinxelos de música para teclado.

1.3.3 **Avaliación**

Criterios de avaliación

- a) Ler textos a primeira vista.
- b) Mostrar nos estudos e obras a capacidade de aprendizaxe progresiva individual.
- c) Interpretar obras de acordo cos criterios de estilo correspondentes.
- d) Chegar a través da análise á estrutura harmónica interna dun fragmento de partitura e redución harmónica dun fragmento sinxelo.
- e) Leer de forma simplificada de obras ou fragmentos con disposicións harmónicas
- f) Acompañar unha melodía coa axuda dun profesor.

Mínimos esixibles

Os criterios específicos mínimos de primeiro curso desenvolveranse nos seguintes apartados:

- a) Interpretación de tres pezas (extensas) o 12 pezas (cortas) de diversos estilos adecuadas ó nivel deste 1º curso.
- b) Lectura a vista dunha partitura nas tonalidades traballadas”.
- c) Execución dunha estrutura harmónica de catro compases tipo I-IV-V-I

Procedementos e ferramentas de avaliación

A avaliación da disciplina será continua e nela o profesor valorará de forma constante o progreso que o alumno vai experimentando durante todo o curso, así como a súa actitude e asistencia.

No caso de perda do dereito á avaliación continua do alumno por excede-lo número máximo de faltas, o alumno terá dereito a un exame final que será realizado e convocado polo seu profesor. O contido deste exame será o establecido polo Departamento de Tecla.

Os instrumentos de avaliación son as anotacións de aula, no que se rexistran as incidencias significativas ó longo do curso, e o boletín de cualificacións, onde se reflectirán as puntuacións obtidas polo alumno en tódalas materias do curso.

A sesión de avaliación do alumno terá lugar ó final de cada trimestre e estará presidida polo profesor titor, (profesor de instrumento). Nela o equipo docente avaliará a evolución do alumno e plantexará, no caso de existir problemas, as posibles solucións e medidas a adoptar.

Criterios de cualificación

Establécese un sistema de avaliación ponderado no que se contemplan e agrupan, debido a súa estreita relación entre sí, os contidos calificados do seguinte xeito:

Criterios de avaliación homoxeneizados			
Traballo persoal		Actitude	
Semanal de aula	Probas técnicas ou exames de aula/audicións	Actitude de aprendizaxe/ Hábitos de estudo	Comportamento/ Asistencia Puntualidade
70%		30%	
Rexistros			
Libro do profesor	Táboa ou lista de cotexo	Libro do Profesor	

Táboa ou listaxe de cotexo homoxeneizado para probas e audicións trimestrais		
Texto: - Dificultade da obra - Fidelidade a partitura - Memoria	20%	
Ritmo: - Precisión - Exactitude rítmica	20%	

- Tempo		
Musicalidade: - Estilo - Expresión - Fraseo - Carácter - Posta en escena	20%	
Técnica: - Articulación - Son - Posición corporal - Pedal - Dixitación	40%	
Resultado final do cotexo		

Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

- Superar con ampla solvencia os obxectivos e contidos do curso anterior
- Mostrar a posibilidade de superar con garantías os obxectivos e contidos do curso para ampliar

1.3.4 Medidas de recuperación

Procedementos de recuperación ordinarios

No caso de ter un ou dous trimestres suspensos, a recuperación realizarase no último trimestre por tratarse dunha avaliación continua, e onde o alumno terá que demostrar que acadou os obxectivos e contidos do curso

Probas extraordinarias de setembro

Aqueles alumnos que non superen a materia en Xuño, poderán como establece a L.O.E. examinarse en Setembro dos contidos que queden pendentes, ou de aqueles que estime oportuno o seu profesor, mediante un informe de recuperación que se dará ao titor do alumno na avaliación final.

1.3.5 Recursos didácticos

Repertorio orientativo 1º P.C.

“Piano Práctico” 1º A..... A. Sánchez Peña

Escola rusa de piano 1ºA Nikolaev

“El Piano” (Iniciación/Preparatorio)... Tchokov-Gemiu

“Método Europeo” vol. 1º F. Emonts

“De Bach a Stravinsky” A. Zipilivan

Mikrokosmos I..... B. Bartok

“Piezas fáciles” Kabalevski

Czerny _____ Os cinco dedos Op. 777: nº 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8

F. Emonts _____ Método Europeo I

Violeta Hemsy de Gainza____ Palitos chineses Volume I a; I b

Antón García-Abril _____ Cadernos de Adriana I, II, III

M. Carra _____ Método curso 1º, 1º volume

Kabalewsky _____ Op. 39: 1-12, e Op. 89: 1-8

B. Bartok _____ Mikrokosmos Vol. I, e “32 Klavierstück” nº 1, 3

Duvernoy _____ Estudos

Elyse Mach _____ Contemporary Class Piano

E. L. Lancaster _____ Alfred's Basic Adult Piano Course Greatest

E. L. Lancaster, Victoria McArthur _____ I Used to Play Piano.

A. Sánchez Peña _____ Piano Práctico 1º A y 1º B

1.4 Curso: 4º G.P.

1.4.1 Obxectivos

O ensino de Piano Complementario durante o 4º Curso de Grao Profesional, terá como obxectivo contribuir a desenvolver nos alumnos as capacidades seguintes:

- Amplia-los coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nesta materia durante o primeiro curso.
- Desenvolver as capacidades de expresión e percepción con instrumento.
- Coñece-las características e posibilidades sonoras do instrumento.
- Desenvolver, de xeito adecuado a este nivel, a capacidade de comprensión polifónica e contrapuntística e a súa realización práctica sobre o teclado.
- Adquirir un grao de destreza na execución que permita desenvolverse coa maior soltura posible no teclado, en obras da dificultade propia deste segundo curso.
- Potencia-la habilidade na lectura a primeira vista.
- Improvisar no teclado sobre estruturas armónicas básicas.
- Coñecer e realizar diferentes tipos de acompañamento sinxelos, adaptándoos a unha estrutura armónica determinada.
- Inventar motivos melódicos desenrolados a partir dun proceso de pregunta-resposta.
- Interpretar obras de características e estilos diferentes.
- Integrarse en dúos ou ben como acompañante de formacións instrumentais e/ou vocais, coa esixencia dunha perfecta adaptación musical cos compañeiros.

1.4.2 Contidos

Principios básicos da técnica pianística:

- a) Posición “Base” na execución pianística.
- b) Percepción interna da propia relaxación e da utilización consciente do peso do brazo.
- c) Desenvolvemento da técnica dixital (independencia, coordinación, velocidade forza e resistencia nos movementos articulares dos dedos).
- d) Desenvolvemento da técnica braquial (caída e lanzamento de antebrazo e brazo, movementos de rotación da man, desprazamentos laterais...).
- e) Principios de dixitación pianística.
- f) Práctica dos diversos modos de pulsación e ataque en función da dinámica, o fraseo e o sentido musical.

Coñecemento do instrumento.

Coñecemento dos pedais e as súas funcións.

Interpretación de obras a dúas e catro mans.

Lectura armónica (acordes maiores e menores de dominante e subdominante, enlaces dos mesmos, modelos de acompañamento diversos adaptados a cada estrutura).

Lectura contrapuntística.

Lectura de partituras a primeira vista.

Realización de acompañamentos de melodías instrumentais ou vocais.

Elaboración de melodías e acompañamentos sobre estruturas armónicas dadas.

Análise armónico de fragmentos sinxelos de música para teclado.

1.4.3 Avaliación

Criterios de avaliación

- a) Ler textos a primeira vista.
- b) Mostrar nos estudos e obras a capacidade de aprendizaxe progresiva individual.
- c) Interpretar obras de acordo cos criterios de estilo correspondentes.
- d) Chegar a través da análise á estrutura harmónica interna dun fragmento de partitura para teclado e redución harmónica dun fragmento sinxelo de música escrita para un instrumento polifónico.
- e) Lectura simplificada de obras ou fragmentos con disposicións harmónicas típicamente pianísticas (arpexios, etc.).
- f) Acompañar unha melodía coa axuda dun profesor.

Mínimos esixibles

Os criterios específicos mínimos de primeiro curso desenvolveranse nos seguintes apartados:

- a) Adquirir os fundamentos técnicos de base na execución pianística.
- b) Traballar Escalas e os Arpexios nas tonalidades de DO, SOL, FA, e os seus relativos.
- c) Executar dous pezas de diversos estilos adecuadas ó nivel deste 2º curso.
- d) Leer a vista unha partitura nas tonalidades traballadas.
- e) Executar unha estrutura harmónica de catro compases tipo I-IV-II-V e a 7ª de dominante.

Procedementos e ferramentas de avaliación

Procedementos de Avaliación:

- a) A avaliación da disciplina será continua e nela o profesor valorará de forma constante o progreso que o alumno vai experimentando durante todo o curso, así como a súa actitude e asistencia.
- b) No caso de perda do dereito á avaliación continua do alumno por excede-lo número máximo de faltas, o alumno terá dereito a un exame final que será realizado e convocado polo seu profesor. O contido deste exame será establecido polo Departamento de Tecla.
- c) Os instrumentos de avaliación son as anotacións de aula, no que se rexistran as incidencias significativas ó longo do curso, e o boletín de cualificacións, onde se reflectiran as puntuacións obtidas polo alumno en tódalas materias do curso.
- d) A sesión de avaliación do alumno terá lugar ó final de cada trimestre e estará presidida polo profesor titor (profesor de instrumento). Nela o equipo docente avaliará a evolución do alumno e planteará, no caso de existir problemas, as posibles solucións e medidas a adoptar.

Sistema Alternativo de Avaliación

Os alumnos que perdan o dereito á avaliación continua deberán ser avaliados polo sistema de avaliación alternativo.

Realizarase una proba que avaliarán os profesores designados do Departamento, entre os cales figurará o profesor do alumno.

O contido destas probas estará sempre relacionado cos contidos da Programación, por cursos, e será o seguinte:

Proba final:

- a) Interpretación de escalas e arpexios.
- b) Lectura a vista.
- c) Improvisación de melodías e acompañamentos nas tonalidades traballadas.
- d) Harmonización dunha melodía dun mínimo de 8 compases.
- e) Presentación de entre 10 e 15 pezas para piano, segundo o nivel das obras (o tribunal esixirá que se interpreten o número delas que considere oportuno). O alumno poderá presentar un número inferior de pezas si son de maior dificultade e extensión previa consulta co

profesor.

Criterios de cualificación

Establécese un sistema de avaliación ponderado no que se contemplan e agrupan, debido a súa estreita relación entre sí, os contidos calificados do seguinte xeito:

Criterios de avaliación homoxeneizados			
Traballo persoal		Actitude	
Semanal de aula	Probas técnicas ou exames de aula/audicións	Actitude de aprendizaxe/ Hábitos de estudo	Comportamento/ Asistencia Puntualidade
70%		30%	
Rexistros			
Libro do profesor	Táboa ou lista de cotexo	Libro do Profesor	

Táboa ou listaxe de cotexo homoxeneizado para probas e audicións trimestrais		
Texto:	20%	

- Dificultade da obra - Fidelidade a partitura - Memoria		
Ritmo: - Precisión - Exactitude rítmica - Tempo	20%	
Musicalidade: - Estilo - Expresión - Fraseo - Carácter - Posta en escena	20%	
Técnica: - Articulación - Son - Posición corporal - Pedal - Dixitación	40%	
Resultado final do cotexo		

Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

- Superar con ampla solvencia os obxectivos e contidos do curso anterior
- Mostrar a posibilidade de superar con garantías os obxectivos e contidos do curso para ampliar

1.4.4 Medidas de recuperación

Procedementos de recuperación ordinarios

No caso de ter un ou dous trimestres suspensos, a recuperación realizarase no último trimestre por tratarse dunha avaliación continua, e onde o alumno terá que demostrar que acadou os obxectivos e contidos do curso.

No caso de que neste ano académico o alumno teña pendente a disciplina de Piano Complementario do curso anterior, ó comezo do curso académico o profesor poderá realizar una proba inicial para saber si o alumno no período de vacacións recuperou a materia correspondente ó curso non superado e así incorporarse directamente ós contidos do curso seguinte. No caso contrario, e ó ter o Piano Comp. a opción de ser un ensino individual, o profesor programará o curso para que, si o estudio e a aprendizaxe do alumno son os apropiados, poda realiza-los contidos que lle faltan do curso anterior e os correspondentes ó novo curso.

Probas extraordinarias de setembro

Aqueles alumnos que non superen a materia en Xuño, poderán como establece a L.O.E. examinarse en Setembro dos contidos que queden pendentes, ou de aqueles que estime oportuno o seu profesor, mediante un informe de recuperación que se dará ao titor do alumno na avaliación final.

1.4.5 Recursos didácticos

Repertorio orientativo 2º P.C.

“Método Europeo” vol. 2º F. Emonts

Escola rusa de piano 1ºB.....Nikolaev

“El Piano” 1º Tchokov-Gemiu

“De Bach a Stravinsky..... A. Zipilivan

Mikrokosmos I y II B. Bartok

“Piezas fáciles”..... Kabalevski

Burgmüller _____ Estudos nº 1, 2

Czerny _____ Os cinco dedos Op. 777: nº 6, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 17, 18

Duvernoy _____ Estudos

F. Emonts _____ Método Europeo II

Violeta Hemsy de Gainza ___ Vol II a; II b; III

M. Carra _____ Método curso 1º, 2º volume

Mozart _____ Pezas para piano (Mozart Piano pieces)

Kabalewsky _____ Op. 39: 13-20; e Op. 89

B. Bartok _____ Mikrokosmos II (ata nº 55); e “32 Klavierstück” nº 2, 5

Z. Nömar _____ Cantos de España: O gato e o ratón; Bartolo tiña unha flauta;

A. Sánchez Peña _____ Piano Práctico 2º A

Tres folliñas, nai; A min gústame o branco; Se a neve escorrega; Os catro muleros

1.5 Curso: 5º G.P.

1.5.1 Obxectivos

O ensino de Piano Complementario durante o 5º Curso de Grao Profesional, terá como obxectivo contribuir a desenvolver nos alumnos as capacidades seguintes:

- Amplia-los coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nesta materia durante o primeiro curso.
- Desenvolver as capacidades de expresión e percepción con instrumento.
- Coñece-las características e posibilidades sonoras do instrumento.
- Desenvolver, de xeito adecuado a este nivel, a capacidade de comprensión polifónica e contrapuntística e a súa realización práctica sobre o teclado.
- Adquirir un grao de destreza na execución que permita desenvolverse coa maior soltura posible no teclado, en obras da dificultade propia deste segundo curso.
- Potencia-la habilidade na lectura a primeira vista.
- Improvisar no teclado sobre estruturas armónicas básicas.

- Coñecer e realizar diferentes tipos de acompañamento sinxelos, adaptándoos a unha estrutura armónica determinada.
- Inventar motivos melódicos desenrolados a partir dun proceso de pregunta-resposta.
- Interpretar obras de características e estilos diferentes.
- Integrarse en dúos ou ben como acompañante de formacións instrumentais e/ou vocais, coa existencia dunha perfecta adaptación musical cos compañeiros.

1.5.2 Contidos

Principios básicos da técnica pianística:

- a) Posición “Base” na execución pianística.
- b) Percepción interna da propia relaxación e da utilización consciente do peso do brazo.
- c) Desenvolvemento da técnica dixital (independencia, coordinación, velocidade forza e resistencia nos movementos articulares dos dedos).
- d) Desenvolvemento da técnica braquial (caída e lanzamento de antebrazo e brazo, movementos de rotación da man, desprazamentos laterais...).
- e) Principios de dixitación pianística.
- f) Práctica dos diversos modos de pulsación e ataque en función da dinámica, o fraseo e o sentido musical.

Coñecemento do instrumento.

Coñecemento dos pedais e as súas funcións.

Interpretación de obras a dúas e catro mans.

Lectura armónica (acordes maiores e menores de dominante e subdominante, enlaces dos mesmos, modelos de acompañamento diversos adaptados a cada estrutura).

Lectura contrapuntística.

Lectura de partituras a primeira vista.

Realización de acompañamentos de melodías instrumentais ou vocais.

Elaboración de melodías e acompañamentos sobre estructuras armónicas dadas.

Análise armónico de fragmentos sinxelos de música para teclado.

1.5.3 Avaliación

Criterios de avaliación

- a) Ler textos a primeira vista.
- b) Mostrar nos estudos e obras a capacidade de aprendizaxe progresiva individual.
- c) Interpretar obras de acordo cos criterios de estilo correspondentes.
- d) Chegar a través da análise á estrutura harmónica interna dun fragmento de partitura para teclado e redución harmónica dun fragmento sinxelo de música escrita para un instrumento polifónico.
- e) Lectura simplificada de obras ou fragmentos con disposicións harmónicas típicamente pianísticas (arpexios, etc.).
- f) Acompañar unha melodía coa axuda dun profesor.

Mínimos esixibles

Os criterios específicos mínimos de primeiro curso desenvolveranse nos seguintes apartados:

- a) Adquirir os fundamentos técnicos de base na execución pianística.
- b) Traballar Escalas e os Arpexios nas tonalidades de DOM, SOLM, FAM, RE M e os seus relativos.
- c) Executar dous pezas de diversos estilos adecuadas ó nivel deste 3º curso.

- d) Leer a vista unha partitura nas tonalidades traballadas.
- e) Executar unha estrutura harmónica de 8 compases tipo I-IV-V/V-V-I-VI-V-I e a 7ª de dominante.

Procedementos e ferramentas de avaliación

- a) A avaliación da disciplina será continua e nela o profesor valorará de forma constante o progreso que o alumno vai experimentando durante todo o curso, así como a súa actitude e asistencia.
- b) No caso de perda do dereito á avaliación continua do alumno por excede-lo número máximo de faltas, o alumno terá dereito a un exame final que será realizado e convocado polo seu profesor. O contido deste exame será establecido polo Departamento de Tecla.
- c) Os instrumentos de avaliación son as anotacións de aula, no que se rexistran as incidencias significativas ó longo do curso, e o boletín de cualificacións, onde se reflectiran as puntuacións obtidas polo alumno en tódalas materias do curso.
- d) A sesión de avaliación do alumno terá lugar ó final de cada trimestre e estará presidida polo profesor titor (profesor de instrumento). Nela o equipo docente avaliará a evolución do alumno e plantexará, no caso de existir problemas, as posibles solucións e medidas a adoptar.

Sistema alternativo de avaliación

Os alumnos que perdan o dereito á avaliación continua deberán ser avaliados polo sistema de avaliación alternativo.

Realizarase una proba que avaliarán os profesores designados do Departamento, entre os cales figurará o profesor do alumno.

O contido destas probas estará sempre relacionado cos contidos da Programación, por cursos, e será o seguinte:

Proba final:

- a) Interpretación de escalas e arpexios.

- b) Lectura a vista.
- c) Improvisación de melodías e acompañamentos nas tonalidades traballadas.
- d) Harmonización dunha melodía dun mínimo de 8 compases.
- e) Presentación de entre 10 e 15 pezas para piano, segundo o nivel das obras (o tribunal esixirá que se interpreten o número delas que considere oportuno). O alumno poderá presentar un número inferior de pezas si son de maior dificultade e extensión previa consulta co profesor.

Criterios de cualificación

Establécese un sistema de avaliación ponderado no que se contemplan e agrupan, debido a súa estreita relación entre sí, os contidos calificados do seguinte xeito:

Criterios de avaliación homoxeneizados			
Traballo persoal		Actitude	
Semanal de aula	Probas técnicas ou exames de aula/audicións	Actitude de aprendizaxe/ Hábitos de estudo	Comportamento/ Asistencia Puntualidade
70%		30%	
Rexistros			

Libro do profesor	Táboa ou lista de cotexo	Libro do Profesor
-------------------	--------------------------	-------------------

Táboa ou listaxe de cotexo homoxeneizado para probas e audicións trimestrais		
Texto: - Dificultade da obra - Fidelidade a partitura - Memoria	20%	
Ritmo: - Precisión - Exactitude rítmica - Tempo	20%	
Musicalidade: - Estilo - Expresión - Fraseo - Carácter - Posta en escena	20%	
Técnica: - Articulación - Son - Posición corporal - Pedal - Dixitación	40%	
Resultado final do cotexo		

Crterios para a concesión de ampliación de matrícula

- Superar con ampla solvencia os obxectivos e contidos do curso anterior

- Mostrar a posibilidade de superar con garantías os obxectivos e contidos do curso para ampliar

1.5.4 Medidas de recuperación

.....

Procedementos de recuperación ordinarios

No caso de ter un ou dous trimestres suspensos, a recuperación realizarase no último trimestre por tratarse dunha avaliación continua, e onde o alumno terá que demostrar que acadou os obxectivos e contidos do curso.

No caso de que neste ano académico o alumno teña pendente a disciplina de Piano Complementario do curso anterior, ó comezo do curso académico o profesor poderá realizar una proba inicial para saber si o alumno no período de vacacións recuperou a materia correspondente ó curso non superado e así incorporarse directamente ós contidos do curso seguinte. No caso contrario, e ó ter o Piano Comp. a opción de ser un ensino individual, o profesor programará o curso para que, si o estudio e a aprendizaxe do alumno son os apropiados, poda realiza-los contidos que lle faltan do curso anterior e os correspondentes ó novo curso.

Probas extraordinarias de setembro

Aqueles alumnos que non superen a materia en Xuño, poderán como establece a L.O.E. examinarse en Setembro dos contidos que queden pendentes, ou de aqueles que estime oportuno o seu profesor, mediante un informe de recuperación que se dará ao titor do alumno na avaliación final.

1.5.5 Recursos didácticos

Repertorio orientativo 3º P.C.

- “El Piano” 2º Tchokov-Gemiu
- Escola rusa de piano 2º Nikolaev
- Mikrokosmos II..... B. Bartok
- For Children..... B. Bartok
- “Método Europeo” vol. 2º/3º F. Emonts
- “Piezas fáciles”..... Kabalevski
- Burgmüller _____ Estudios Op. 100 nº 3, 5, 6, 7, 9, 12, 15, 16, 18
- Czerny _____ Os cinco dedos Op. 777: nº 19, 20, 21, 22, 23, 24
- M. Carra _____ Método curso 2º
- J. S. Bach _____ Pequenos preludios: DoM BWV. 939, Dom BWV. 999, DoM BWV. 924
- J. S. Bach _____ Álbum Ana Magdalena: Menuet en SolM BWV 116, Menuet en DOm BWV 121, Marche mi b M BWV. 127
- Clementi _____ Sonatinas 1, 2, 3
- Diabelli _____ Sonatina nº 1 Op.151
- Beethoven _____ Sonatina nº 5
- Mozart _____ Pezas Kv. 15 (2 ó 3 segundo a dificultade) e Menuet K.6 ó K.7
- Schubert _____ Ländler D.366 nº 1, 8, 5, 15
- Schumann _____ Álbum de a Mocidade nº 1, 2, 3, 4, 5, 8, 10, 12
- Tchaikowsky _____ Álbum de a Mocidade nº 5
- E. Granados _____ “Contos da mocidade” nº 6
- A. Sánchez Peña _____ Piano Práctico 2ºB

1.6 Curso: 6º G.P.

1.6.1 Obxectivos

O ensino de Piano Complementario durante o 6º Curso de Grao Profesional, terá como obxectivo contribuir a desenvolver nos alumnos as capacidades seguintes:

- Amplia-los coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nesta materia durante o primeiro curso.
- Desenvolver as capacidades de expresión e percepción con instrumento.
- Coñece-las características e posibilidades sonoras do instrumento.
- Desenvolver, de xeito adecuado a este nivel, a capacidade de comprensión polifónica e contrapuntística e a súa realización práctica sobre o teclado.
- Adquirir un grao de destreza na execución que permita desenvolverse coa maior soltura posible no teclado, en obras da dificultade propia deste segundo curso.
- Potencia-la habilidade na lectura a primeira vista.
- Improvisar no teclado sobre estruturas armónicas básicas.
- Coñecer e realizar diferentes tipos de acompañamento sinxelos, adaptándoos a unha estrutura armónica determinada.
- Inventar motivos melódicos desenrolados a partir dun proceso de preguntaresposta.
- Interpretar obras de características e estilos diferentes.
- Integrarse en dúos ou ben como acompañante de formacións instrumentais e/ou vocais, coa esixencia dunha perfecta adaptación musical cos compañeiros.

1.6.2 Contidos

Principios básicos da técnica pianística:

- a) Posición “Base” na execución pianística.
- b) Percepción interna da propia relaxación e da utilización consciente do peso do brazo.

- c) Desenvolvemento da técnica dixital (independencia, coordinación, velocidade forza e resistencia nos movementos articulares dos dedos).
- d) Desenvolvemento da técnica braquial (caída e lanzamento de antebrazo e brazo, movementos de rotación da man, desprazamentos laterais...).
- e) Principios de dixitación pianística.
- f) Práctica dos diversos modos de pulsación e ataque en función da dinámica, o fraseo e o sentido musical.

Coñecemento do instrumento.

Coñecemento dos pedais e as súas funcións.

Interpretación de obras a dúas e catro mans.

Lectura armónica (acordes maiores e menores de dominante e subdominante, enlaces dos mesmos, modelos de acompañamento diversos adaptados a cada estrutura).

Lectura contrapuntística.

Lectura de partituras a primeira vista.

Realización de acompañamentos de melodías instrumentais ou vocais.

Elaboración de melodías e acompañamentos sobre estruturas armónicas dadas.

Análise armónico de fragmentos sinxelos de música para teclado.

1.6.3 **Avaliación**

Criterios de avaliación

- a) Ler textos a primeira vista.
- b) Mostrar nos estudos e obras a capacidade de aprendizaxe progresiva individual.

- c) Interpretar obras de acordo cos criterios de estilo correspondentes.
- d) Chegar a través da análise á estrutura harmónica interna dun fragmento de partitura para teclado e redución harmónica dun fragmento sinxelo de música escrita para un instrumento polifónico.
- e) Lectura simplificada de obras ou fragmentos con disposicións harmónicas típicamente pianísticas (arpexios, etc.).
- f) Acompañar unha melodía coa axuda dun profesor.

Mínimos esixibles

Os criterios específicos mínimos de primeiro curso desenvolveranse nos seguintes apartados:

- a) Adquirir os fundamentos técnicos de base na execución pianística.
- b) Traballar Escalas e os Arpexios nas tonalidades de DOM, SOLM, FAM, RE M e os seus relativos.
- c) Executar dous pezas de diversos estilos adecuadas ó nivel deste 3º curso.
- d) Leer a vista unha partitura nas tonalidades traballadas.
- e) Executar unha estrutura harmónica de 8 compases tipo I-IV-V/VI-VI -I-VI-V-I e a 7ª de dominante.

Procedementos e ferramentas de avaliación

I. AVALIACIÓN INICIAL

Ten como misión detectar o punto no que se atopa o alumno, tanto nos aspectos pianísticos como nos non estritamente pianísticos, como a predisposición, o interese, a capacidade de lectura, as capacidades físicas, o nivel cultural, etc., a través das seguintes actividades:

- Entrevista persoal.
- Enquisas de opinión.

- Reunión cos pais.
- Observación da resposta ás actividades de ensino-aprendizaxe propostas nas primeiras clases e ao inicio de cada unidade a traballar, o que debe indicar non só como afronta o alumno os estudos de Piano, senón a adecuación do proceso de ensino a súa circunstancia particular.

II. AVALIACIÓN FORMATIVA

É a que determina como se vai desenvolvendo o proceso de aprendizaxe, co fin de proporcionar unha información útil para adaptar as actividades propostas ás necesidades concretas de cada alumno. Todas as actividades de ensino-aprendizaxe que se propoñan son, polo tanto, actividades de avaliación formativa e deben ter un control detallado que amose a información precisa sobre o rendemento do alumno, permitindo a axuda pedagóxica axeitada en cada momento para que o alumno aprenda máis e mellor.

III. AVALIACIÓN SUMATIVA

É a que ten lugar ao remate de cada unidade, bloque de contidos, curso ou trimestre e que consiste en avaliar os resultados obtidos na aprendizaxe para verificar que se alcanzaron os obxectivos propostos.

- a) No caso de perda do dereito á avaliación continua do alumno por excede-lo número máximo de faltas, o alumno terá dereito a un exame final que será realizado e convocado polo seu profesor. O contido deste exame será establecido polo Departamento de Tecla.
- b) Os instrumentos de avaliación son as anotacións de aula, no que se rexistran as incidencias significativas ó longo do curso, e o boletín de cualificacións, onde se reflectiran as puntuacións obtidas polo alumno en tódalas materias do curso.
- c) A sesión de avaliación do alumno terá lugar ó final de cada trimestre e estará presidida polo profesor titor (profesor de instrumento). Nela o equipo docente avaliará a evolución do alumno e plantexará, no caso de existir problemas, as posibles solucións e medidas a adoptar.

Sistema alternativo de avaliación

Os alumnos que perdan o dereito á avaliación continua deberán ser avaliados polo sistema de avaliación alternativo.

Realizarase una proba que avaliarán os profesores designados do Departamento, entre os cales figurará o profesor do alumno.

O contido destas probas estará sempre relacionado cos contidos da Programación, por cursos, e será o seguinte:

Proba final:

- a) Interpretación de escalas e arpexios.
- b) Lectura a vista.
- c) Improvisación de melodías e acompañamentos nas tonalidades traballadas.
- d) Harmonización dunha melodía dun mínimo de 8 compases.
- e) Presentación de entre 10 e 15 pezas para piano, segundo o nivel das obras (o tribunal esixirá que se interpreten o número delas que considere oportuno). O alumno poderá presentar un número inferior de pezas si son de maior dificultade e extensión previa consulta co profesor.

Criterios de cualificación

Establécese un sistema de avaliación ponderado no que se contemplan e agrupan, debido a súa estreita relación entre sí, os contidos calificados do seguinte xeito:

Criterios de avaliación homoxeneizados	
Traballo persoal	Actitude

Semanal de aula	Probas técnicas ou exames de aula/audicións	Actitude de aprendizaxe/ Hábitos de estudo	Comportamento/ Asistencia Puntualidade
70%		30%	
Rexistros			
Libro do profesor	Táboa ou lista de cotexo	Libro do Profesor	

Táboa ou listaxe de cotexo homoxeneizado para probas e audicións trimestrais		
Texto: - Dificultade da obra - Fidelidade a partitura - Memoria	20%	
Ritmo: - Precisión - Exactitude rítmica - Tempo	20%	
Musicalidade: - Estilo - Expresión - Fraseo - Carácter - Posta en escena	20%	
Técnica: - Articulación - Son - Posición corporal	40%	

- Pedal - Dixitación		
Resultado final do cotexo		

1.6.4 Medidas de recuperación

Procedementos de recuperación ordinarios

No caso de ter un ou dous trimestres suspensos, a recuperación realizarase no último trimestre por tratarse dunha avaliación continua, e onde o alumno terá que demostrar que acadou os obxectivos e contidos do curso.

No caso de que neste ano académico o alumno teña pendente a disciplina de Piano Complementario do curso anterior, ó comezo do curso académico o profesor poderá realizar una proba inicial para saber si o alumno no período de vacacións recuperou a materia correspondente ó curso non superado e así incorporarse directamente ós contidos do curso seguinte. No caso contrario, e ó ter o Piano Comp. a opción de ser un ensino individual, o profesor programará o curso para que, si o estudio e a aprendizaxe do alumno son os apropiados, poda realiza-los contidos que lle faltan do curso anterior e os correspondentes ó novo curso.

Probas extraordinarias de setembro

Aqueles alumnos que non superen a materia en Xuño, poderán como establece a L.O.E. examinarse en Setembro dos contidos que queden pendentes, ou de aqueles que estime oportuno o seu profesor, mediante un informe de recuperación que se dará ao titor do alumno na avaliación final.

1.6.5 Recursos didácticos

.....

Repertorio orientativo 4º P.C.

“Método Europeo” vol. 2 - 3 F. Emonts

“Piano práctico” vol. 2º A – 2º BSanchez Peña

Álbum de Ana Magdalena..... J. S. Bach

J. S. Bach _____Pequenos preludios: DoM BWV. 933, Dom BWV. 934, Rem
 BWV. 935, Mim BWV. 938, Mim BWV. 941, Lam BWV. 942, FaM BWV. 927, Rem BWV. 926,
 Rem BWV. 940; Álbum Ana Magdalena: Polonesa BWV. 123, e Invención a 2 voces nº 1

Sonatinas Clementi

For Children..... B. Bartok

Estudios Burgmuller

Álbum de la juventud Schumann

Burgmüller _____Estudos Op. 100 nº 10, 11, 13, 14, 17, 20, 21, 22, 23, 24

Cramer_____Estudo nº 1

Czerny _____Estudo nº 6 Op. 636

M. Carra _____Método curso 3º

Diabelli_____Sonatina Op. 151 nº 2

Beethoven_____Sonatina nº 6

Clementi _____Sonatinas Op. 36 nº 3, 4, 6

Kuhlau_____Sonatinas Op. 20 nº 1; Op. 88 nº 1, 2

Haydn_____Sonatas Hob. XVI/II - nº 5; XVI/4; XVI/8

Haydn_____Sonatinas Hob. XI/35 na M; Hob. XI/75 en a M

Dussek_____Sonatina Op.20 nº 1

Schumann _____ Álbum de Mocidade nº 10, 11, 12, 14, 28, 35. e Escenas de nenos nº
1

Tchaikowsky _____ Álbum de a Mocidade nº 1, 8, 16

Mendelssohn _____ Romanza sen palabras Op. 30 nº 6

E. Granados _____ Ciclo “Contos da mocidade”: “Conto vello”, “Vindo da fonte”,
“Dedicatoria”, “A pantasma”

Álbum de Colien _____ Muntanyí (Joseph M. Mestres Quadreny), Melodía Mozárabe
(Joseph Adoitar, Janeira (Jorge Peixinho), Pins (Albert Sardá)

Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica

- a) A avaliación da disciplina será continua e nela o profesor valorará de forma constante o progreso que o alumno vai experimentando durante todo o curso, así como a súa actitude e asistencia.
- b) No caso de perda do dereito á avaliación continua do alumno por excede-lo número máximo de faltas, o alumno terá dereito a un exame final que será realizado e convocado polo seu profesor. O contido deste exame será establecido polo Departamento de Tecla.
- c) Os instrumentos de avaliación son as anotacións de aula, no que se rexistran as incidencias significativas ó longo do curso, e o boletín de cualificacións, onde se reflectiran as puntuacións obtidas polo alumno en tódalas materias do curso.
- d) A sesión de avaliación do alumno terá lugar ó final de cada trimestre e estará presidida polo profesor titor (profesor de instrumento). Nela o equipo docente avaliará a evolución do alumno e plantexará, no caso de existir problemas, as posibles solucións e medidas a adoptar.

Sistema alternativo de avaliación

Os alumnos que perdan o dereito á avaliación continua deberán ser avaliados polo sistema de avaliación alternativo.

Realizarase una proba que avaliarán os profesores designados do Departamento, entre os cales figurará o profesor do alumno.

O contido destas probas estará sempre relacionado cos contidos da Programación, por cursos, e será o seguinte:

Proba final:

- a) Interpretación de escalas e arpejos.
- b) Lectura a vista.
- c) Improvisación de melodías e acompañamentos nas tonalidades traballadas.
- d) Harmonización dunha melodía dun mínimo de 8 compases.
- e) Presentación de entre 10 e 15 pezas para piano, segundo o nivel das obras (o tribunal esixirá que se interpreten o número delas que considere oportuno). O alumno poderá presentar un número inferior de pezas si son de maior dificultade e extensión previa consulta co profesor.

Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento

Os integrantes do departamento estarán atentos ao grao de cumprimento das respectivas programacións didácticas, así como da evolución de cada un dos alumnos e alumnas que cursan as materias impartidas. Nas reunións departamentais teranse en conta os indicadores de calidade de ensinanza, que marcarán as seguintes actuacións: · Grao de cumprimento da programación didáctica · Nivel de participación e asistencia ás clases · Relación de resultados cuantitativos obtidos a curto prazo · Número de actividades postas en marcha · Valoración positiva por parte do profesor · Grao de eficacia das actividades deseñadas. En vistas dos resultados obtidos, cada certo tempo pódense prever

actuacións escolares e extraescolares específicas que fomenten a consecución de obxectivos marcados polas programacións. A este efecto pódense ofertar clases de apoio educativo, así como clases de apoio ao estudo que reforcen certos aspectos que demande o alumnado. Despois de cada avaliación trimestral realizaranse estudos de porcentaxes de resultado, sometendo a debate a posibles liñas de actuación, así como a posibilidade de ofrecer métodos de recuperación alternativos. Ao remate do curso realizarase unha memoria final na que se faga unha reflexión profunda sobre o grao de cumprimento da programación, así como as actuacións que foron ou que serán precisas para o futuro para o correcto funcionamento do departamento. Adxuntaranse igualmente as porcentaxes de resultados por materias e a relación de actividades paralelas desenvolvidas.

En canto a autoavaliación do departamento:

- a) Reparto de enquisas entre o alumnado con cuestións coma o seu nivel de satisfacción coa materia e o seu nivel de comprensión da mesma.
- b) Estadísticas comparativas dos resultados entre diferentes alumnos, incluíndo distintos anos e profesores.
- c) Modelo de cuestionario de avaliación do profesorado (anexo)

En base ós resultados destas actividades, implementaránse as medidas correctoras oportunas.

ANEXOS

1.7 Probas de acceso a outros cursos

Contidos

A Proba de piano complementario para acceder os cursos de 3º, 4º, 5º e 6º de grao profesional consistirá en:

- a) Unha lectura a primeira vista de pequenos fragmentos musicais ou pezas dunha dificultade acorde o nivel.
- b) Interpretar algunha/s pequena/s peza /s ou obra/s que escollerá o tribunal o seu criterio de 5 presentadas polo candidato.
- c) Realizar unha estrutura harmónica dada polo tribunal

Criterios de avaliación e cualificación

- a) Unha lectura a primeira vista de pequenos fragmentos musicais ou pezas dunha dificultade acorde o nivel. 25%
- b) Interpretar algunha/s pequena/s peza /s ou obra/s que escollerá o tribunal o seu criterio de 5 presentadas polo candidato. 50%
- c) Realizar unha estrutura harmónica dada polo tribunal 25%

1.8 Criterios para a obtención dos premios fin de grao

1.9 Modelo de cuestionario de avaliación do profesorado

MODELO DE CUESTIONARIO DE AVALIACIÓN DO PROFESORADO (Anexo)

Responde segundo o teu grao de satisfacción redondeando de 1 a 5 as seguintes preguntas segundo estas nada satisfeito ou moi satisfeito respectivamente. Podes escribir calquera comentario que consideres oportuno debaixo da túa valoración ou no apartado de comentarios. A túa sinceridade é importante para a mellora do proceso de ensino.

1. ORIENTACIÓN DO AULA E DA MATERIA:

Consideras que esta materia é importante na túa formación musical?

1 2 3 4 5

Cal é o teu nivel de satisfacción co enfoque desta materia?

1 2 3 4 5

Ofrece o profesor información sobre a programación didáctica da materia e o seu desenvolvemento ao longo do curso?

1 2 3 4 5

Ordenou o profesor convenientemente o traballo na aula ao longo do curso?

1 2 3 4 5

Hai unha repartición equilibrada no tempo empregado no traballo das obras ao longo do curso?

1 2 3 4 5

Seleccionou adecuadamente o repertorio?

1 2 3 4 5

Indicou e distribuíu ben o tempo adicado a cada obra segundo as súas necesidades?

1 2 3 4 5

É o profesor claro nas súas explicacións?

1 2 3 4 5

Axuda a relacionar o contido das diferentes materias (armonía, técnica, interpretación, linguaxe, historia)?

1 2 3 4 5

Resolve ben as dificultades que se presentan?

1 2 3 4 5

Mostra o profesor dominio da materia?

1 2 3 4 5

Demostra o profesor que planifica as súas clases?

1 2 3 4 5

É puntual e responsable no seu traballo?

1 2 3 4 5

COMENTARIOS:

2. RECURSOS:

Aporta o profesor información didáctica ademais do traballo de aula?

1 2 3 4 5

Organiza experiencias didácticas tales como audicións, asistencia a concertos.....?

1 2 3 4 5

Si é así, cal é o teu grado de satisfacción no referente a organización, planificación e beneficio que estas actividades te reportan? 1 2 3 4 5

COMENTARIOS:

3. METODOLOXÍA:

Crees que a metodoloxía (é dicir, os medios que o profesor pon o alcance do alumno/a para que adquira certos conceptos ou destrezas) son adecuados?

1 2 3 4 5

Qué aspectos cambiarías?

Qué consideras positivo?

4. CRITERIOS DE AVALIACIÓN:

Utiliza o profesor métodos obxectivos para avaliar aos alumnos?

1 2 3 4 5

Crees que é claro e xusto o profesor en canto os seus criterios de avaliación?

1 2 3 4 5

Utilizouse a avaliación para reorientar a aprendizaxe dos alumnos?

1 2 3 4 5

Formuláronse obxectivos, ao nivel que se desexa, polo menos para determinar os niveis mínimos (aprobado/suspense)?

1 2 3 4 5

Os obxectivos mínimos (aprobado/suspense) avalíanse de xeito claro e nítido?

1 2 3 4 5

Fomenta o profesor a autoavaliación e consensúa as notas cos seus alumnos?

1 2 3 4 5

Contribúe coa avaliación a que os alumnos desenvolvan autonomía e sentido crítico na súa aprendizaxe?

1 2 3 4 5

COMENTARIOS:

5. RELACIÓN PROFESOR - ALUMNO:

Comproba que os alumnos comprendan o que se lles ensina?

1 2 3 4 5

Crea un bo ambiente de participación no proceso de ensino?

1 2 3 4 5

Mantén unha relación cordial con todos os alumnos?

1 2 3 4 5

Creou un clima de confianza e traballo en clase?

1 2 3 4 5

Conseguíu aumentar o interese pola materia ?

1 2 3 4 5

Conseguíu aumentar o interese pola música clásica en xeral?

1 2 3 4 5

Foi alcanzable, tivo actitude, compromiso, axuda e dispoñibilidade fóra de clase?

1 2 3 4 5

COMENTARIOS:

6. RELACIÓN CON PROFESORES:

a. Mostrou unha actitude favorable ao traballo en grupo cos seus compañeiros?

1 2 3 4 5

b. Mostra unha actitude aberta e comunicativa?

1 2 3 4 5

COMENTARIOS:

